

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ČESKÝ JAZYK

BIBLE

- Bible neboli Písmo svaté - nejznámější světová kulturní a literární památka
- slovo „**bible**“ - řec. *bibli* = knihy, tj. bible je tedy soubor spisů a textů, které vznikaly na různých místech, v různých dobách a mají různé autory
- tyto spisy vznikaly ve 12.-2.stol.př.n.l., jako soubor byly uspořádány v 1. stol.př.n.l. a kanonizovány (= uznány církví za součást bible)
- bible je základní knihou dvou náboženství: židovského judaismu (Starý zákon) a křesťanství (Starý a Nový zákon)
- oceňujeme ji z hlediska:
  - kulturního
  - literárního
  - historického
  - náboženského

Bible – 2 části:

STARÝ ZÁKON

většina textů je v hebrejštině, část v aramejštině = základ židovského náboženství, soubor názorů na svět a člověka

- základ: 5 knih Mojžíšových (řec. *Pentateuch*, hebrej. *Tóra*) = historie a zákony Židů

- hlavní z 5 knih je 1. kniha nazvaná Genesis (*Stvoření*)
  - o stvoření světa a člověka
  - o prvních lidech **Adamovi a Evě**, kteří neuposlechli božího příkazu nejíst jablka ze stromu poznání (první hřích), o jejich vyhnání z ráje, ztrátě nesmrtelnosti a trestu v podobě nemocí, bídy a bolesti
  - o jejich synech **Kainovi a Ábelovi** a o prvním zločinu na zemi
  - o **potopě světa** – trestu za zločiny, kdy se zachránil jen spravedlivý **Noe** s rodinou ve velkém korábu (Noemova archa), který znovu zalidnil a oživil zemi po opadnutí vody
  - o pyšných Noemových potomcích, kteří chtěli dosáhnout nebes stavbou **babylonské věže** a za to je stihl trest v podobě zmatení jazyků (původně jednotné lidstvo rozděleno na mnoho národů)
  - o **Abrahámovi a jeho potomcích** (Izák, Jákob, Josef a jeho 11 bratrů) = počátky biblických dějin Hebrejů (Židů) – Židé byli vyvoleným národem pod zvláštní ochranou Hospodinovou
  - **Abrahám** (Abram) vyvedl svůj lid z Mezopotámie do dnešní Palestiny (země zaslíbené), Hospodin chtěl zkusit Abrahámovu oddanost tím, aby místo obvyklého berana obětoval vlastního syna **Izáka**
  - Izákův syn **Jákob** připravil lstivě svého bratra **Ezaua** o prvorozenství

- a stal se božím vyvoleným, vynutil si Hospodinovo požehnání a dostal jméno **Izrael**
- Jákobův syn **Josef** byl prodán svými bratry do egyptského otroctví, kde dosáhl významného postavení na dvoře faraona, protože uměl vykládat sny a věštit budoucnost
  - když v **Kanaán** (zemi Hebrejů) vypukl hlad, vypravili se ostatní Jákobovi synové do Egypta pro potravu, setkali se s bratrem (královským místodržícím) bratrům odpustil a oni se usadili v Egyptě a stali se praotci jednotlivých hebrejských kmenů
  - jejich potomci postupně upadli od nevolnictví, ale byli vysvobozeni **Mojžíšem**
- další 4 knihy Mojžíšovy: **Exodus, Leviticus, Numeri, Deuteronomium**
  - historické texty: **Knih Jozue, Knih soudců, 1. a 2. Samuelova kniha, 1. a 2. Královská kniha, Knih Rút, Knih letopisů, Knih Ezdráše, Nehemiáše a Knih Ester**
  - Knih proroků
  - Knih básnické: **Knih Jób, Žalmy, Přísloví, Knih Kazatel, Píseň písní (Píseň Šalamounova)**

NOVÝ ZÁKON

křesťanská část bible, soubor 27 knih vzniklých v průběhu 2.-1.stol.př.n.l., ve 2.-4.stol. byly kanonizovány, nejstarší podoba psána řecky, teprve v Novém zákoně se objevuje postava Ježíše Krista, příběh Kristova života zachycuje náboženské představy raného křesťanství

- **4 evangelia**
(Matouše, Marka, Lukáše a Jana)
vyprávění o Kristově životě a jeho učení, obsažena četná poučení
- **Skutky apoštolů**
apoštolové = šířitelé křesťanství, vypráví o šíření křesťanství, které se z náboženství židovské sekty vyvinulo v náboženství univerzální
- **21 epištol**
epištol = listy apoštolů věřícím – mají formu kázání a rozprav
- **Zjevení sv. Jana (Apokalypsa)**
spis o mystickém konci světa a posledním soudu, o zkáze světa a Kristově příchodu

Poznámky:

- *kromě kanonizovaných textů se setkáváme i s dalšími podobnými texty - tzv. **apokryfy** (skryté, utajené spisy) – tj. vyprávění biblického rázu, ale církví neuznaná jako součást bible*
- *biblické texty mají výchovný a morální aspekt – jsou zde vyzdvihovány lidskost, mravnost, smysl pro pravdu*
- *v bibli se často využívá alegorie (= utajený, skrytý smysl) a paraboly (= znázornění obecné pravdy nebo mravní zásady obrazem nebo příběhem)*

- *souvislosti s biblí nacházíme i v jiných literaturách (např. potopa světa – paralelu nacházíme i v sumerském Eposu o králi Gilgamešovi apod.)*